

Eindexamen maatschappijleer vwo 2004-I

havovwo.nl

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 1 Niet-stemmers

Maximumscore 2

- 1 • de *invoer* in het politieke systeem 1
- In deze regels staat dat sommigen de lage opkomst bij verkiezingen als een uiting van tevredenheid zien. Dit kan opgevat worden als (*passieve*) *steun* met het overheidsbeleid. Steun voor het bestaande beleid is één element van de invoer in het politieke systeem. (Daarnaast bestaat de invoer uit eisen of wensen) 1

Ook goed het begrip *terugkoppeling* met uitleg.

Maximumscore 2

- 2 Voorbeelden van algemene redenen voor de geringe politieke belangstelling met zinsnede uit de tekst, zijn (twee van de volgende):
- onbekendheid en onwetendheid
citaat : “Geeske kijkt nooit naar het Journaal en leest nooit een krant” (regels 66-68)
  - Andere zaken in werk en vrije tijd vindt men meer bevredigend dan bezig zijn met politiek. / gebrek aan stimulansen
citaat: “Ze heeft wel veel belangstelling voor soaps en wil in de verpleging gaan werken.” (regels 68-70)
  - In de sociale omgeving wordt politieke belangstelling niet positief gewaardeerd. / Er is behoefte om je aan te passen aan je sociale omgeving. / Men ervaart politiek als niet interessant.
  - citaat: “Ik spreek nooit over politiek, mijn vriendinnen ook niet.” (regels 72-73)

per juiste reden en zinsnede 1

Maximumscore 2

- 3 • Nederland heeft het kiesstelsel van evenredige vertegenwoordiging 1
- Kenmerk is dat relatief veel partijen in het parlement vertegenwoordigd zijn. In de Nederlandse situatie heeft geen enkele partij de meerderheid in het parlement. Dat maakt coalitievorming en dus compromissen noodzakelijk 1

Maximumscore 1

- 4 de verzuiling

Maximumscore 2

- 5 • De politieke elites / de politieke leiders van de verschillende bevolkingsgroepen (levensbeschouwelijke en politieke zuilen) sloten compromissen 1
- De politieke leiders waren doordrongen van het feit dat de problemen die in de onderlinge betrekkingen tussen de zuilen grote spanningen konden opleveren, alleen op vreedzame manier moesten worden opgelost. / Gezien de machts- en getalsverhoudingen van de vier zuilen konden problemen alleen op vreedzame manier worden opgelost (Verzuiling, pacificatie en kentering in de Nederlandse politiek; A. Lijphart, 1992) 1

Een antwoord als ‘anders kan het land niet goed bestuurd worden’ 0

Eindexamen maatschappijleer vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
6 ☐ twee van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> • Articulatiefunctie: burgers hebben (kennelijk) niet het idee dat politieke partijen hun wensen en eisen onder woorden brengen. • Participatie-/socialisatiefunctie: burgers worden door politieke partijen in onvoldoende mate gestimuleerd tot deelname aan politieke besluitvormingsprocessen. • Communicatiefunctie: politieke partijen zijn in onvoldoende mate intermediair tussen kiezer en overheid/de politiek. • Integratiefunctie: politieke programma's zijn onvoldoende gebaseerd op de wensen van (ontevreden) burgers.	
per juist antwoord	<u>2</u>
Maximumscore 3	
7 ☐ beoordeling: voor juiste toepassing van een kenmerk van collectieve goederen	<u>1</u>
drie van de volgende kenmerken van collectieve goederen: <ul style="list-style-type: none"> • De overheid is nodig voor het ontwikkelen/instandhouden van deze zaken. • Deze zaken moeilijk (geheel) via de markt kunnen worden gerealiseerd / een marktgerichte voorziening soms met hoge kosten gepaard gaat. • Het gaat om zaken die van algemeen belang geacht worden. • Deze zaken (in principe) voor iedereen beschikbaar moeten zijn. • Uitsluitend de overheid de burgers kan dwingen om bij te dragen aan de bekostiging ervan / burgers premies en belasting ervoor betalen.	
Maximumscore 2	
8 ☐ • Hoog opleidingsniveau. (Willemse zal waarschijnlijk hoog opgeleid zijn. Hij is beleidsmedewerker.)	<u>1</u>
• Politieke interesse en kennis. (“Zijn vrienden zagen hem als een politiek dier dat.....”)	<u>1</u>
Maximumscore 2	
9 ☐ Een hypothese (een toetsbare veronderstelling over de werkelijkheid) moet voldoen aan de volgende kenmerken: <ul style="list-style-type: none"> • een meetbaar kenmerk van de sociaal-economische positie van mensen • een relatie wordt gelegd met de variabele stemmen / niet-stemmen	
Voorbeelden van een goede hypothese zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Het hebben van een betaalde baan geeft een grotere kans op het gaan stemmen. • Hoe lager de opleiding, des te groter de kans dat iemand niet gaat stemmen. • Hoe lager het inkomen, des te groter de kans dat iemand niet gaat stemmen.	
bij juiste formulering van hypothese	<u>2</u>
bij gedeeltelijk juiste formulering	<u>0</u>
Maximumscore 2	
10 ☐ • Bepaalde (groepen van) mensen (en met name niet-stemmers) doen niet mee aan enquêtes over politiek en stemgedrag (de steekproef was daardoor niet representatief)	<u>1</u>
• Mensen geven sociaal wenselijke antwoorden op vragen over het gaan stemmen bij enquêtes	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Maximumscore 2

- 11 Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):
- (gedeeltelijke) invoering van het districtenstelsel
uitleg
Bij een districtenstelsel is er een sterkere binding tussen kiezers en gekozenen. / Er is meer kans op een tweepartijstelsel. De kiezer kan in zo'n stelsel direct kiezen voor een regeringspartij (of oppositie).
  - invoering van het referendum
uitleg
De kiezer kan een directe invloed uitoefenen over zaken die hij of zij belangrijk vindt.
  - kiezen van de minister-president
De kiezer heeft met zijn stem directe invloed op de samenstelling/kleur van het kabinet.
  - kiezen van de burgemeester
uitleg
De kiezer bepaalt welke persoon het gezicht van de gemeente is. / De kiezer heeft directe invloed op het bestuur (college van Burgemeester en wethouders) van de gemeente.
- per juist voorbeeld van staatkundige verandering en uitleg

1

Maximumscore 2

- 12 Uit tabel 2 blijkt onder andere dat (twee sociaal-demografische kenmerken) jongeren minder vaak stemmen dan mensen van middelbare leeftijd en dat mensen met lagere inkomens minder vaak stemmen dan mensen uit de hogere inkomenscategorieën. Dit kan betekenen dat de standpunten van de Tweede-Kamerfracties minder overeenkomen met dat wat de kiezers willen. In dit geval de standpunten van jongeren en die van mensen met een laag inkomen. De afspiegeling van de Tweede Kamer als vertegenwoordiging van de burgers is dan minder representatief.

Maximumscore 2

- 13 Het antwoord moet de volgende elementen bevatten:
- De klassieke democratie-theorie is een ideaal. Deze theorie gaat uit van actieve deelname van de burgers aan politieke meningsvorming en besluitvorming, zoals stemmen.
  - Uit tabel 2 blijkt dat lang niet iedereen actief deelneemt aan verkiezingen.

Indien alleen het tweede element wordt genoemd dan

0

Maximumscore 2

- 14 - Eens met de stelling
- Voorbeelden van argumenten (twee van de volgende):
- In de Europese Unie ligt de meeste macht bij de Raad van Ministers en de regeringsleiders van de vijftien lidstaten (de Europese Raad). De Raad van Ministers heeft het laatste woord bij het tot standkomen van de Europese wet- en regelgeving.
  - De Europese Raad (de regeringsleiders) keurt de Europese verdragen goed / stelt de grote lijnen vast van de gezamenlijke Europese politiek.
  - De besluiten van de Raad van Ministers en de Europese Raad worden niet voorgelegd ter goedkeuring aan het Europees Parlement (het democratisch tekort).
  - Samen met de Raad van Ministers stelt het Europees Parlement de begroting van de EU vast, maar over de belangrijkste begrotingspost landbouw, heeft het Europees Parlement geen zeggenschap.
  - De Europese Commissie is het dagelijks bestuur van de Europese Unie en heeft als belangrijkste taak het nemen van initiatief op het terrein van de Europese wetgeving; met andere woorden het initiatief ligt bij de Commissie en niet bij het Europees Parlement.
  - De leden van de Europese Commissie worden niet door het Europees Parlement voorgedragen, maar door de regeringen van de lidstaten.

Eindexamen maatschappijleer vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

- Oneens met de stelling

Voorbeeld van argumenten (twee van de volgende):

- Het Europees Parlement heeft macht. Op een aantal beleidsterreinen (onder andere wetgeving over de interne markt, milieu, volksgezondheid, sociaal beleid, vervoer) heeft het Europees Parlement het laatste woord of heeft evenveel zeggenschap over wetsvoorstellen als de Raad van Ministers. (Uitzonderingen zijn de beleidsterreinen: landbouw, justitie, binnenlandse zaken, buitenlandse zaken en belastingen.)
- Het Europees Parlement oefent controle uit op de uitvoering van Europese richtlijnen en verordeningen door de Europese Commissie. / Het kan een motie van wantrouwen indienen tegen de Europese Commissie.
- Europees Parlement kan wijzingsvoorstellen en amendementen indienen over de ontwerpbegroting van de Raad van Ministers. / Europees Parlement heeft het recht om de begroting in haar geheel te verwerpen.
- Het Europees Parlement beslist over toetreding van nieuwe lidstaten.
- Het Europees Parlement beslist over het voorzitterschap van de Europese Commissie.
- Het Europees Parlement mag parlementaire enquêtes houden om misstanden binnen de Europese Unie te onderzoeken.

per juist toegepast argument

1

Opmerking

Kandidaten kunnen ook een enerzijds-anderzijds betoog houden en zowel een of meer argumenten voor als een of meer argumenten tegen de stelling gebruiken.